

שכח ושהה או עבר ושהה

גמרא שבת לז ע"ב :

סוגיה 1

רבי חייא בר אבא : שאלו אותו - שכח קדירה על גבי כירה ובשלה בשבת מה הדין ? שתק ולמחרת דרש : המבשל בשבת - בשוגג יאכל, במזיד לא יאכל ולא שונה. הסבר הגמרא - מה פירוש לא שונה ?

רבה ורב יוסף : לא שונה = נאמר להתיר. מבשל שעושה מלאכה בשבת במזיד לא יאכל, אבל משהה שלא עושה מעשה בשבת, גם במזיד יאכל.

רב נחמן בר יצחק : לא שונה = נאמר לאיסור. מבשל שאינו יכול להערים, בשוגג יאכל. אבל במשהה שיכול להערים גם בשוגג לא יאכל.

קושיא - ברייתא : ר' מאיר : שכח קדירה של תבשיל שלא בושל כל צרכו, על גבי כירה ובישלה בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל. אבל תבשיל שבושל כל צרכו בין בשוגג בין במזיד יאכל.

ר' יהודה : תבשיל שבושל כל צרכו ומצטמק ויפה לו - אסור. מצטמק ורע לו - מותר.

לרב נחמן בר יצחק לא קשה. כאן קודם גזרה כאן לאחר גזרה.

אלא לרבה ורב יוסף קשה. קודם גזרה קשה במזיד, לאחר גזרה קשה שוגג.

מהי הגזירה ? שבתחילה היו אומרים המבשל בשבת בשוגג יאכל במזיד לא יאכל והוא הדין לשוכח. משרבו משהים במזיד ואומרים שכחים אנו חזרו וקנסו על השוכח.

סוגיה 2

גמרא : עבר ושהה מה הדין ? האם קנסוהו חכמים או לא ?

תא שמע כשהלך רבי יוסי לציפורי מצא חמין שנשתהו על גבי כירה ולא אסר להם, ביצים מצומקות שנשתהו על גבי כירה ואסר להם. האם לא מדובר לאותה שבת ומשמע שקנסו ? לא, מדובר שאמר להם לשבת הבאה.

שיטות הראשונים

תוספות - סוגיה 1 - השהה בשוגג תבשיל שאינו מבושל כמאכל בן דורסאי. (תוספות פוסקים כחנניה)
סוגיה 2 - השהה בשוגג תבשיל מבושל כל צרכו וע"פ ר' יהודה, אך אין הלכה כר' יהודה.

רי"ף, רמב"ם - סוגיה 1 - השהה בשוגג תבשיל שאינו מבושל כל צרכו. (פוסקים לא כחנניה)
סוגיה 2 - תבשיל מבושל כל צרכו ומצטמק ויפה לו. ולא נפשט ופוסקים להקל. (גורסים עבר ושכח)

רא"ש - סוגיה 1 - השהה בשוגג תבשיל שאינו מבושל כל צרכו לחכמים / אינו מבושל במאכל בן דורסאי לחנניה.
סוגיה 2 - מדובר האם גזרו רק על השוכח או על כל בני ביתו. ומשמע שאסור לכל בני ביתו.

ראב"ד - סוגיה 1 - שכח ושהה שזו פשיעה ולכן אפילו תבשיל מבושל כל צרכו - אסור
סוגיה 2 - עבר ושהה כלומר שוגג האומר שמותר מקילים יותר.

הלכה

שולחן ערוך סימן רנג סעיף א -

אם שכח ושהה, אם הוא תבשיל שבישלו כל צרכו, מותר אפ"י הוא מצטמק ויפה לו; ואם הוא תבשיל שהתחיל להתבשל ולא בישל כל צרכו, אסור עד מוצאי שבת; ואם עבר ושהה אסור בשניהם.
רמ"א - עד בכדי שיעשו.

משנה ברורה - אסור לכל אדם וכ"ש לבני ביתו כיון שנתבשל בשבילם.